

Na een eeuw is het mediabestel nog altijd niet bevrijd van politieke inmenging.

Posted on 19 september 2026 by Mark Koster

Media-minister Rianne Letschert (D66) mag zich volgens de mediawet niet bemoeien met de inhoud van programma's, maar dat doet ze indirect natuurlijk wèl. Het omroepbestel bestaat meer dan 100 jaar en al een eeuw hebben politici invloed op de programmering.

In de beginjaren openlijk, daarna via aan hen gelieerde paladijnen en nu via daarvoor opgezette controle-organen die op commando knipmessen. En natuurlijk via de geldkraan. Wie luistert krijgt geld, wie niet luistert krijgt minder.

Onhandelbaar stiefkind moest huis uit

Het uit het bestel bonjouren van Ongehoord Nederland is een ongehoord staaltje bureaucratische achterkamertjespolitiek. De omroep, die niet past in het progressieve narratief van de NPO, is op een klassieke wijze pootje gehaakt.

Letschert moest van ze af. Ongehoord Nederland vormde in de eerste plaats een managementprobleem. De omroep kon niet worden ondergebracht bij een van de vier nieuw te vormen omroephuizen en moest dus verdwijnen.

Letschert zal dit nooit toegeven, en hoeft dat ook nooit toe te geven omdat alles volgens het playbook van Hilversum is verlopen: de raadgevers hadden hun zwartboeken op orde om de omroep te lozen. Het Commissariaat voor de Media, geleid door een lid van Bij1, had aan alle vinkjes voldaan om de excommunicatie uit te voeren. Daarna volgde ook de NPO, de scheidsrechter van de publieke omroep, met een negatief advies, nadat het gremium eerst vaststelde geen juridische grond te hebben. Toen duidelijk werd dat het radicaal-rechtse ON een onhandelbaar stiefkind was, was er maar één uitweg: die moet het huis uit om de omroep VVE te redden.

De genadetik vormde een vergoelijkende opmerking van de hoofdredacteur over Adolf Hitler. Een opmerking die weken eerder was gemaakt, en geen ophef veroorzaakte. Toen de *faux pas* werd ontdekt, had Hilversum genoeg grond om ON uit de groep te verstoten.

De exit van Ongehoord Nederland staat symbool voor het totale demasqué van ons omroepbestel. Ooit bedoeld om alle stemmen aan het woord te laten via omroepverenigingen, is het bestel verworden tot sektes van lijfbehoud, waarbij tegenstemmen (vooral conservatieve) nauwelijks kans krijgen. Het woord dat hoort bij de constructie is ‘externe pluriformiteit’, maar is een vermolmd begrip voor alles bij het oude laten, en de macht plezieren uit overlevingsdrift.

Wetgever wordt toezichthouder

Wie inzoomt op het bestel kan niet anders dan vaststellen dat de publieke omroep de kleur aanneemt van de regering. Sterker nog: van de minister zelf. Een paar maanden geleden benoemde Letschert Annelien Bredenoord tot lid van de Raad van Toezicht van de NPO. Bredenoord was tot 2023 fractievoorzitter van D66 in de Eerste Kamer en tot voor kort collega van Letschert. Bredenoord is bestuursvoorzitter van de Erasmus Universiteit. Letschert was dat van de universiteit van Maastricht.

Tot een paar jaar geleden mocht ze in de senaat meestemmen over mediawetgeving, waar ze nu zelf op toeziet. In elke ander land zou er een stormbal

worden gehesen. Niet in Nederland, waar politici al een eeuw toezicht houden op televisie.

Het wemelt van de ex-politici bij de omroepen

De leiders van de KVP, ARP en PvdA stuurden vroeger schaamteloze oekazes naar hoofdredacties om onwelgevallige items in programma's te verbieden als die de bazen niet bevielen. Is het veranderd? Rianne Letschert zit in een kabinet met Sjoerd Sjoerdsma (D66) die bij BNNVARA toezicht hield en Mirjam Sterk (CDA), die dat deed bij KRO-NCRV.

De jaren vijftig broeien nog altijd. Ook bij de omroepen wemelt het van ex-politici bij omroepen. Bij WNL zit VVD-prominent Loek Hermans in de Raad van Toezicht, samen met VVD-spindoctor Henri Kruithof. De voorzitter van de Raad van Toezicht bij KRO-NCRV is een senator van de ChristenUnie: Eric Holterhues. Hij volgde in 2024 Marleen Barth op. Die zat daarvoor in de senaat voor de PvdA, maar moest vertrekken omdat ze een stemming miste vanwege een vakantie naar de Malediven.

Bij de EO houdt een coalitie van christelijke ex-politici van diverse pluimage de wacht. Zo vormen de evangelische PvdA'er Elvira Sweet, oud-CDA-partijvoorzitter Ruth Peetoom, ChristenUnie-politicus Sipke Spoelstra en voormalig mediaminister Arie Slob, ook ChristenUnie, het slot op de deur.

Inquisitiejournalistiek

De gevolgen hiervan zien we. Hilversum is verworden tot een wereld van bevoogding én uitsluiting. Wij weten wat goed is voor de mensen, laat ons het zegenrijke mediawerk doen, opdat iedereen aan het woord komt. Bij BNNVARA leidt dat al jaren tot inquisitiejournalistiek met als uitwas de uitzending waarin Marcel van Dam Pim Fortuyn voor minderwaardig mens uitmaakte. Recent werd het fragment aangevraagd door tv-programma *Nieuws van de Dag*, maar BNNVARA deed moeilijk over het vrijgeven van het fragment, zoals ook eerder *Goedemorgen Nederland* verzet ondervond toen de omroep de tierende Van Dam wilde tonen bij de viering van 100 jaar VARA.

Daarop wilde Kamerlid Annabel Nanninga (JA21) van de minister weten wat zij ervan vond dat BNNVARA een claim legde op het door de belastingbetaler gefinancierde

fragment. De minister zag er geen kwaad in omdat omroepverenigingen het recht houden op het eigen materiaal. Hoe dit hokjesdenken is doorgedrongen zien we bijna wekelijks.

Natasha Gibbs pleit voor journalistiek

Tim Hofman laat een Hamas-sympathisant leeglopen zonder een kritische opponent tegenover hem. Met journalistiek heeft het niets te maken, wel alles met een podium geven aan radicalen. Dat mag kennelijk wel. Bij BNNVARA verwarren ze activisme met journalistiek, een ambacht waarbij distantie, wederhoor en scepsis aan eigen oordelen leidraad is.

Natasha Gibbs schreef een boek waarin ze een pleidooi houdt voor journalistiek en minder vermaak bij de publieke omroep. Gibbs was namens BNNVARA presentator van *Op1*, een programma waarbij alle omroepen in hun eigen hoekje hun hobby's konden uitventen. De EO mocht praten over het nut van homogenezing, WNL over de noodzaak van de vrije markt. Gibbs greep haar kans en gedroeg zich als de ondervrager van een tribunaal, toen ze Gert-Jan Segers van de ChristenUnie bijna dwong om toe te geven dat Israël een 'apartheidsstaat' was. Over haar gedrag kwamen klachten binnen bij de ombudsman omdat daarmee journalistieke codes zouden zijn overtreden. De ombudsvrouw oordeelde dat Gibbs inderdaad te ver was gegaan.

In een interview over haar boek reageert ze ook op die aantijgingen. Volgens Gibbs waren er rapporten die haar kwalificatie ondersteunden en die had ze moeten noemen. Dat was deemoedig, maar Gibbs heeft zich wel vaker laten gaan. Haar NPO-radioprogramma *De Nieuws BV* leed aan hetzelfde euvel als haar *OP1*-optredens. Veel mening, weinig nieuwsgierigheid.

Dubbele moraal

De Nieuws BV voldeed aldus NPO-insiders ook niet altijd aan de journalistieke normen die Ongehoord Nederland nu fataal zijn geworden. Vanwege belabberde cijfers werd het naar de avond verbannen, waar het een zieltogend bestaan leidt.

De conclusie is dat Hilversum aan een dubbele moraal lijdt. Rechtse uitschieters worden zwaarder bestraft dan linkse aberraties. Wie de journalistiek lief heeft, durft

het bestel te ontmantelen en te investeren in onafhankelijke kritische geesten.

***Wynia's Week** brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week, **156 keer per jaar**, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. Doet u (weer) mee? Hartelijk dank!*